

„Znan mi je, po krčmarju sem ga zvedel. Tisti čas, ko je Jonas vkupil se v ta trg — kakih deset let bo tega — je slovela tu zavoljo lepote in blazega srca poštarjeva Marijca. Skoro polovico mladih tržanov je hodilo za-njo, a ona ni marala za nobenega in kedar je šla iz cerkve domu po poti, ob kateri so se nastavliali vsi mladenči, ki so po nji zdihovali, se ni ozrla ne na levo ne na desno, ampak šla s pobešenimi očmi in sramožljivo tik matere — očeta že več let ni imela. Ni čuda, da je tudi Jonas, takrat še jud, kar je bilo obče znano, jel za njo gledati, se jej nastavljal ter pošiljal jej, ko vse to ni obrnilo njenih oči na njega, darila velike vrednosti na dom, katerih pa ona ni niti pogledala niti sprejela. To ga je zelo grizlo in ker je videl, da je Marijca pobožna, mislil je, da ga zato ne mara, ker je on judovske vere. Gre in se dá krstiti, to se reče, krstiti telo, kajti duša je ostala ravno tista. Pa tudi to mu pri Marijci ni nič pomagalo, zastonj je zdihoval in hodil za njo, in ko je nekega dne stopil pred njeno mater in naravnost snubil hčer, je dobil tak odgovor, da je bil jeze zelen.“

„A ne samo Jonas, tudi nekdo drugi je zastonj zdihoval za izvoljenim svojega srca. Ta drugi bil je ženskega spola in sicer hči okrajnega predstojnika, dobro rejena, pa tudi zelo ošabna Julija. Na vso moč si je prizadevala, obrniti na-se pozornost najlepšega mladenčca v trgu. Ta je bil brez dvoma Janko Linar, sin strojarja, hišnega posestnika in župana, kateri je bil že v viših šolah na Dunaji; ker mu je pa pred par leti oče umrl, popustil je daljno študiranje ter se poprijel rokodelstva svojega očeta, katerega se je bil kmalu izučil. Takrat je bil že samostojen, dovolj premožen strojar, katerega bi bilo razen predstojnikove Julije še marsikatero dekle rado vzelo. A on se ni menil za ženski spol, najmanj pa za Julijo, katero je, če jo je srečal, spoštljivo, pa tudi mrzlo pozdravljal. Ona si v svoji prevzetnosti ni mogla misliti, da jo nalašč zane-marja, ampak menila je, da je preboječ, da se ji ne upa bolj prijaznega kazati iz spoštljivosti do njenega stanu, ker je predstojnikova hči. Zato pregovori očeta, da napravi domačo veselico, h kateri povabi tudi Jankota, da-si ni imel sicer navade vabiti rokodelcev. Al kaj se zgodi! Janko, ki bi si moral v veliko čast šteti, da ga vabi okrajni predstojnik, ne pride, marveč se izgovarja z obilnim delom.“

Julija pa vendar še ne obupa, ampak ravno zato, ker se jej vpira, ga hoče vjeti v svoje zanjke; tudi so jo dražile hčere drugih uradnikov, katerih bistroumnosti ni skrito ostalo, kar je Julijo težilo. Zato gre in stori nekaj, kar sicer ženska stori le strastne ljubezni že na pol slepa, namreč piše mu listič, v katerem ga prosi, da bi prišel na nek naznanjen mu samotni kraj, ker mu ima nekaj zelo važnega povedati. Pismice pošlje po hišni, katera pride kmalu nazaj in naznani, da bo gospod Linar prišel. Vesele nade polna se podá na odločeni kraj, kamor pride res tudi Linar, a v delavni obleki, kar jej že koj ni bilo všeč. Kaj sta govorila, tega nihče razen nju ne vé; to pa je znano, da je prišla Julija kakor burja domu, bila tri dni bolna in ozdravila še le, ko jej je hišna povedala, da so preteklo nedeljo oklicali gospod fajmošter gospoda Linarja, kateri vzame v zakon Marijco, poštarico hči. Nekoliko dni je bila potem Julija kakor kača in take strupene volje gre nekega večera z očetom v gostilnico, kjer najde Jonasa ravno take volje, kakor ona. Pri takih prilikah so najnovejše ženitve glavni predmet vsega razgovaranja. Gospodična Julija sicer ni mogla trpeti Jonasa in je bila nevoljna, če jo je na cesti pozdravil; al enaka nesreča približa nesrečneže družega drugemu in tako se je zgodilo, da so gospod župnik štirinajst dni po poroki

Linarjevi poročili gospoda trgovca Linarja z gospodičino Julijo, hčerjo predstojnikovo. Svet je govoril, da sta se vzela le iz jeze, ker on ni dobil Marijce, ona ne Linarja. Srd je bila toraj vez njunega zakona. — Tù imate toraj vzrok sovraštva med rodovinama, ki je potem čedalje bolj še rastlo, kajti Jonas in njegova žena sta metala Linarjevim polena pod noge, kjer koli sta mogla, tako da je Linar zadnje dni, predno je bil zaprt, namenil se iskati kupca za svoje posestvo ter preseliti se drugam, le da bi šel temu gadu s poti.“

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

(4. seja 26. aprila.) Poslanec Andrej Lavrenčič je zavoljo bolehnosti prosil in dobil odpust za ves čas deželnega zborovanja. Potem se je izročila finančnemu odseku vladna predloga s pogoji, pod katerimi naj bi se deželna posilna delalnica v Ljubljani prepustila v državno upravo. Istemu odseku se je izročila tudi prošnja upravnega odbora podpiralne zaloge slovanskih vseučiliščnikov v Gradcu za podporo, in prošnja tistih deželnih uradnikov, ki so iz cesarskih služeb vstopili v deželno službo, za vštete javne službe pri odmerjanji petletnic. — Dr. Razlag je podal dva nasveta, namreč, vlada naj gledé na neugodne razmere Kranjske dežele po nenavadni dolgi in hudi zimi kmetovalcem vplačevanje zemljiškega davka podaljša do žetve tekočega leta; drugi nasvet pa meri na to, deželni odbor naj poizvé in v prihodnjem zborovanji poroča, ali in pod katerimi pogoji bi primerno bilo, dva ali tri mladenče iz Kranjske z deželnimi ali državnimi podporami poslati v Berchtesgaden, da se rezljanja lesa umno naučé. Oba nasveta utemeljeval bode dr. Razlag v prihodnji seji. — Potem se je volil občinski odsek, namreč: vitez Gariboldi (načelnik), grof Thurn (namestnik), Murnik (perovodja), bar. Apfaltrern, Braune, Kramarič, Matej Lavrenčič, dr. Poklukar in Rudež. Temu odseku se je koj izročila predloga deželnega odbora gledé načelnih nasvetov o postavní uravnavi občinske uprave; gospodarskemu odseku pa deželno-odborna poročilo gledé naprave kmetijske šole na Dolenskem. — Konečno se je sprejel proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1876 s potrebščino 148.214 gld. 27 kr., z zaklado 33.343 gld. 93 kr., toraj s primankljejem 114.870 gold. 34 kr. V poravnanje primankljeja se je dovolilo za 1876. l. 14% deželnih prikladov za normalno-šolski zaklad na neposredne, prikladi za deželni in za zemljiško odvezni zaklad podvržene davke. — Pri obravnavi tega predmeta je Kramarič — gledé na to, da so o proračunu za Metliško šolo navedeni trije učitelji, nastavljen sta pa le dva in da v to šolo hodi čez 300 otrok — predlagal resolucijo, naj se 3. učitelj ali učiteljica nastavi, kar je obveljalo.

Dalje je Pakiž povdarjal, da so nekatere učiteljske službe v Ribniškem okraji vedno izpraznjene tako v Loškem Potoku in v Sodražici; denar za-nje pa se mora vendar plačevati, ki se steka, če so službe namreč izpraznjene, v občini zaklad za učiteljske upokojnine; to pa je gotovo krivica, če morajo le drugi kraji skrbeti za druge; konečno je Pakiž nasvetoval resolucijo, naj se učiteljske službe tam, kjer so izpraznjene, nastavijo, kar je tudi obveljalo gledé pritožbe njegove, da se plače izpraznjenih služeb stekajo v občni zaklad za učiteljske vpokojenine, katero je tudi dr. Bleiweis

podpiral, se bode o drugi priliki še letos obravnavalo v deželnem zboru.

Prihodnja seja bode jutro dopoldne ob 10. uri.

Deželni zbor Goriški.

Dne 21. aprila je bila 2. seja. — Došel je od vlade predlog zadevajoč poljsko varstvo (izroč. pravnemu odseku 7 udov). — Mnogo peticij. — Leta 1863 (po Winklerjevem načrtu) sprejeta, pa na Dunaji ne potrjena postava zastran razdelovanja občinskih zemljišč pride letos vnovič na dnevni red. Sprožil je zadevni nasvet poslanec Faganel. — Dr. Lavrič je bral interpelacijo zastran mešane (ital.-slov.) porotne sodnije v Gorici. Slovenci hočejo imeti za obravnave sè slovenskimi ljudmi slovenske porotnike. — Dr. Jakopič eva volitev potrjena. — Zbor je odobril stroške za sprejem presv. cesarja (10 tisuč in, če bo treba, še 500.) Izrekla se je odboru tudi zahvala za to, da so se slavnosti tako dostojno izvršile. — Dan prihodnje seje neznan.

V deželnem zboru Koroškem

je bila v 5. seji podana peticija krajnih šolskih svetov Vélikovškega okraja, da bi vsaj na kmetih še obdržala se nedeljska šola. — Dalje je predsednik naznanjal, da vojno ministerstvo ne more dovoliti, da bi se spuščali vojaki iz službe ob času žetve domú, ker se kratki čas službe mora ves porabiti za vaje, za katere je odločen čas od 15. maja do 15. junija, jeseni pa od 1. do 30. septembra, nikakor pa meseca oktobra. Ministerstvo pravi namreč, da je zdaj vsakako treba za vojsko izurjenih vojakov.

Naši dopisi.

Iz Istre 23. aprila. J. V. *) — Pri nas je bila letošnja zima vse drugačja, nego drugodi po sveti. 14. novembra po noči je malo posnežilo, al ta sneg je kar koj zginil; potle je bilo večidel suho mrzlo vreme brez snega; obilno nam je samo enkrat dežilo; 25. februarja je padlo sopet malo snega, ki je ležal kakošne tri dni, potem pa je skopnil. Od onega časa skoraj zmirom burja ali sever vleče. Druga leta je o Jurjevi rž vže klasala, a letos se o tem časi komaj na njivi pozná, koda je. Vinski trgovci so počeli jače po vinu prašati, in zato je vinska cena poskočila; pod 10 gold. se spud (52 bok.) ne dobí več, ako vlih Kranjci malo po-nj prihajajo. V Paznu je bilo uradno oklicano, da se je goveja kuga v okraji Voloskem sopet pojavila. Bog pomozí, da te pošasti ni konca!

V Gorici 24. aprila. — Dne 28. t. m. bode pri nas volitev za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. — Za mestno starešinstvo bodo dopolnilne volitve 30. aprila, 4. in 7. maja. Vsak razred ima voliti 3 starešine. Agitacija se je že pričela. — Preteklo nedeljo je imelo starešinstvo izredno sejo v ta namen, da je sprejelo v imenik volilcev novega častnega meščana grofa Fr. Coronini-a (dež. glavarja). — V Renčah (1½ uro od tukaj proti jugoizhodu) je neka mlada žena umorila svojega prvorojenca, kterege ni hotel zakonski nje mož spoznati za svojega. Bila je namreč žena mati že pred poroko. Okolnosti detomora — če je vse tako, kakor pravijo — so jako žalostne in razsvečujejo z bengaličnim ognjem omiko in nravnost nekterih naših ljudi. Strašna surovost dušna in vnanja znači čedalje širše kroge denarnih ljudi ne le v mestu, temuč tudi na kmetih. Saj pa tudi drugače biti ne more.

Kdor veter seje, mora žeti vihar. — Jaz imam navado, vse razmere tiho opazovati in povsod svoje studije delati. In tako sem našel, da so rokodelski in obrtnijski stanovi postali za 50 odstotkov surovejši, ko so bili na pr. pred 15–20 leti. Pogovori naših „komunardov“, kedar gredó zvečer od dela, so tako surovi, da se človeku studi, poslušati jih. Ne le mestna furlanščina je v njihovih ustih zgubila nekdanjo krepkost in gladkost, temuč tudi zapopadek govorov in posamni reki kažejo žalosten stan omike; čemur se nam pa ni treba čuditi, saj ni nikjer toliko otrok dolžnih v šolo hoditi, ki pa vendar ne hodijo, kakor v Gorici (menim, da jih je okoli 600 nevšolanih). Vsi govori omenjene baže ljudi so dalje zabeljeni in osoljeni z nekimi bogokletnimi besedami, ktere nam razgrinjajo verski in nraviski stan teh nesrečnežev prav do dna. Sèm k nam in sploh v polasčena mesta naj pridejo naši postavodajci, pa bodo videli, kakošnega š-a bi bilo treba v novem kazenskem zákoniku za bogokletje. — Ta tû opisana kultura se raznaša iz mest in fabrik tudi na kmete. To sem pa tudi zapazil, da gledé olike in verske strani so delavci iz g. Ritterjevih fabrik sploh veliko bolji, ko mnogoteri drugi; ali slovenska narodnost po vaséh okolice Goriške veliko trpí po fabriškem osebstvu. Nenarodna noša, nenarodno petje in grdo spačen jezik — vse to se je zaneslo po večem iz fabrik po naših vaséh. Vsak mestni laški „gassenhauer“ pride po delavcih med priproste kmečke ljudi; se vé da pokvarjen gledé na besedo in melodijo. Celó debelo knjigo bi jaz lahko spisal, ko bi hotel obširno razlagati, kako naš še pred 30 leti čvrsti jezik okoli Gorice peša. Znabiti drugi pot o tem. Zdaj vidim, da me je Renška morilka že predaleč zapeljala. — Dne 19. t. m. se je nekemu Solkanskemu hlapcu konj splašil; on je skočil z voza in se ubil.

Pri sv. Ivanu poleg Trsta 18. aprila. (Vabilo.) Prvo nedeljo meseca maja ob 5. uri poludné imelo bode politično in bralno društvo „Edinost“ v prostorih Rojanske čitalnice svoj 4. občni zbor. Dnevni red: I. Poročilo o sprejemu društvene deputacije od Njih Veličanstva, in odborovo sporočilo o svoji zadevi. II. Prošnja do slavnega mestnega svetovalstva za pomnoženje razredov narodnih šol v okolici. III. Predlog o zadevah občinskih del in domačih delavcev. IV. Posamezni predlogi in nasveti č. gg. udov. Po zboru: Razlaganje v ustavnih in političnih rečéh. — K obilni udeležbi vabi vse častite ude vljudo odbor.

Iz Črnomlja. — Kakor so „Novice“ unidan povedale, so živinski sejmi v Črnomaljskem okraji zopet dovoljeni. Pa kdor kako živinče prižene, mora seboj prinesiti potrdilo županovo, da je zdravo. Prepovedano pa je iz Hrvaškega prignati goveda ali pa drobnico.

Iz spodnje Kanomlje 22. aprila. — V 11. listu letošnjih „Novic“ smo brali, da, „kakor se zdaj kaže, vendar starodavne pritožbe Idrijčanov zarad strupenega sopara, ki se od živega srebra vlega po okolici, ne bodo brez vspeha“ itd.

Vest me žene, da proti koncu svojega županstva svoje veselje razodenem o tem, da je božja previdnost pravične gospode k nam v Idrijo poslala, ki se niso, kakor poprej, od tukajšnjih kolovodjev premotiti dali, ampak resnično našo škodo pripoznali. Pred vsem moram reči: hvala Bogu, da je tako pravični gospod, kakor je vitez Wolfskron, bivši c. kr. rude poskušnik v Idriji, semkaj prišel, ki je tudi s svojim lepim kršanskim življenjem vsem lep izgled bil, ker je raji v cerkev šel, kakor pa v oštariji sedel. On je prvi od našega zemljišča pri vodi Idrijci kosce za preskušnjo (probe) jemal, po pravici popisal in naprej naznanil.

*) Hvala lepa za poslano narodno blago.